

Emin Sazak (1882-1960)

Emin Sazak, 1882 yılında Mihaliççık'ta dünyaya gelmişti. Babası yörenin geniş toprak sahiplerinden biri olan Abdurrahman Efendi, annesi Fatma hanımdı. İlk eğitimine özel derslerle evde başlayan Emin Sazak daha sonra Kuyucak Medresesi'ne devam etmişti. 1894-1897 yılları arasında İstanbul'da Fatih Medresesi'nde eğitimini sürdürmüştü. Mekteb-i Mülkiye'ye devam etmek isteyen Sazak, babasının karşı çıkması üzerine Mihaliççık'a dönmüştü. Emin Sazak, Eskişehir'e döndükten sonra Mihaliççık, Sivrihisar ve Sazak Medreselerine devam etmişti.

Eğitim hayatının ardından babasının işlerini devralan Emin Sazak aynı zamanda siyasi ve toplumsal alanda sorumluluk alma yolunu seçmişti. II. Meşrutiyet'in ilanından önce Mihaliççık'ta etkinlik gösteren İttihatçıların davetiyle İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne katılmıştı. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra ise Türkçülük akımının, politikalarını uygulama alanlarından biri olan Türk Ocağı'nın, Mihaliççık Şubesi'nin kurucuları arasında yer almıştı. Sazak, Türk Ocağı'nın yanı sıra, II. Meşrutiyet döneminin önemli kuruluşları arasında yer alan ve İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin ideolojik izlerini taşıyan Müdafaa-yı Milliye ve Donanma Cemiyeti ile Hilâl-i Ahmer Cemiyeti içinde görevler üstlenmişti. Emin Sazak anılarında, İttihat ve Terakki Cemiyeti ile diğer toplumsal oluşumlar içinde yer almasını sahip olduğu düşüncelerden kaynaklandığını söylemişti. Emin Sazak, bu görevleri üstlenmesini; *"Toplumun faydası için çalıştım. Devletin haksız hareketleri karşısında halkın hakkını korumaya, halkın yapması gereken hususlarda da devlet hesabına halkı ikna için çalıştım. Gerçi ilm-i rûh (psikoloji) okumamıştım ama halkı tanıdığım ve yönetim işlerini tecrübeyle bildiğimi için, anlayışına uygun biçimde kamuoyunu idare etmeyi başardım"* sözleri ile açıklamıştı. Topluma hizmet etmeyi amaç edinen Emin Sazak, Tanzimat Döneminden itibaren varlık gösteren, halkın temsilcilerinin yer aldığı yerel meclislerde de görev almıştı. İlk olarak, Mihaliççık'ın Ankara'ya bağlı olduğu dönemde, Ankara Meclis-i Umumisi'nde görev alan Emin Sazak, Mihaliççık'ın Eskişehir'e bağlanmasından sonra Eskişehir Meclis-i Umumisi'nde görev almak üzere harekete geçmişti. 1915 yılında Eskişehir Meclis-i Umumisi'ne seçilen Emin Sazak'ın üyeliği, Orman ve Maden Müdürlüğü'nde kereste müteahhidi olması nedeniyle geçersiz sayılmıştı. Gerekli şartları sağlayan Emin Sazak, 1916 yılında Durmuş Efendi'nin görevinden ayrılması üzerine Eskişehir Meclis-i Umumisi'ne yeniden seçilmişti.

Emin Sazak, Eskişehir Meclis-i Umumisi'nde görev aldığı süre içinde Mihaliççık kazasının ve yöre halkının sorunlarını meclis gündemine taşımıştı. Emin Sazak, Mihaliççık'ta bulunan ve Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan kaplıcaların atıl kalmasından duyduğu rahatsızlığı ifade etmişti. Kaplıcaların yeniden faaliyete geçmesinin hem toplum sağlığına hem de ekonomiye sağlayacağı faydalara değinmişti. Emin Sazak'ın üzerinde durduğu konulardan biri de hayvanlar üzerinden alınan ağnam vergisiydi. Ağnam vergisinin toplanması sırasında halkın yaşadığı mağduriyetin üzerinde duran Sazak, bu durumun düzeltilmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini söylemişti.

İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin izlediği milli iktisat politikası, Osmanlı Devleti'nde Türk-Müslüman burjuvazisini doğurmuştu. Sermayeyi elinde bulunduran Türk-Müslüman burjuvazi, Millî Mücadele'nin Anadolu'daki en önemli lokomotiflerinden biri olmuştu. Emin Sazak da burjuvazi sınıfının temsilcilerinden biriydi. Sazak, Millî Mücadele sırasında Mustafa Kemal Atatürk önderliğindeki ulusal güçleri desteklemişti. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 30 Ekim 1918 tarihinde imzalanmasının ardından, antlaşmanın işgallere işaret eden maddelerine dayanarak yurdun dört bir yanı İtilaf güçleri tarafından işgal edilmişti. Eskişehir, sahip olduğu stratejik konum nedeniyle işgale açık bir hale gelmişti. Nitekim, Eskişehir İngiliz askeri kuvvetleri tarafından 22 Ocak 1919 tarihinde işgal edilmişti. İngilizler, Eskişehir'de buldukları süre içinde, Eskişehir halkıyla ve Türk askeri yetkilileri ile karşı karşıya gelmişti. İngiliz askeri yetkililer, İngiliz yüzbaşına selam verilmemesini gerekçe göstererek Türk askerlerini tutuklamıştı. Bu olay Eskişehir

halkında derin üzüntüye neden olmuştu.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasından sonra başlayan Anadolu'daki direniş, Mustafa Kemal Atatürk'ün Anadolu'ya geçmesi ile örgütlü bir hal almıştı. Mustafa Kemal Atatürk, kritik görevlerde bulunan silah arkadaşları ile temasa geçerek Millî Mücadele'yi sürdürmüştü. Mustafa Kemal Atatürk'ün yakın temasta bulunduğu isimlerden biri de Ali Fuat Cebesoy'du. 20. Kolordu Komutanı olan Ali Fuat Cebesoy'un çabaları ile Batı Anadolu'da ulusal güçlere karşı ortaya çıkan tepkiler bertaraf edilebilmişti. Ali Fuat Cebesoy, Millî Mücadele'de Batı Cephesi'nin savunulmasında Eskişehir ve Afyon'u birer mıntıka kabul etmiş ve bölgeyi güçlendirmek adına girişimlerde bulunmuştu. Eskişehir'in kaderinin tüm ülkeyi etkileyeceğine inanan Ali Fuat Cebesoy, Eskişehir'de güçlü bir örgütlenme sağlamak adına I. Eskişehir Planı'nı hazırlamıştı. Planın amacı; Eskişehir'in dışarı ile bağlantısını kesmek ve halkı Millî Mücadele'ye dahil etmektir.

Ali Fuat Cebesoy, I. Eskişehir Planı'nı uygulamak adına Eskişehirli vatanseverlerle bir araya gelmeye karar vermişti. 10 Eylül 1919'da Ankara'dan ayrılan Ali Fuat Cebesoy 13 Eylül 1919 tarihinde Sivrihisar'a ulaştı ve I. Eskişehir Planını uygulamaya başladı. Ali Fuat Cebesoy, Millî Mücadele'ye destek vereceğine inandığı kişileri Sivrihisar'a davet etmişti. Bu kişiler arasında Mihaliççik'in önde gelen isimlerinden Emin Sazak da vardı. Ali Fuat Cebesoy'un telgrafı Emin Sazak'a ulaştığında, Millî Mücadele'ye destek vermek adına hemen harekete geçmişti. Emin Sazak Sivrihisar'a Kaymakam Rafet, Hüsnü Bey, Tevfik Efendi ve yaklaşık 30 atlı ile birlikte ulaştı. Ali Fuat Cebesoy, Ateşkes Antlaşması sonrasında ülkede yaşanan gelişmeler hakkında bilgi verdi. İstanbul Hükümeti'nin İtilaf Devletleri ile iş birliği yaptığını, ülke çıkarlarının aleyhinde hareket ettiğini, Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde işgalcilere karşı Millî Mücadele'nin başlatıldığını, vatanını seven herkesin bu mücadeleye destek vermesi gerektiğini ifade etti. Ali Fuat Cebesoy'un bu sözleri karşısında tarafını seçen Sivrihisar'ın ve Mihaliççik'in vatansever temsilcileri İstanbul Hükümeti ile bağlarını keserek Temsil Heyeti'ne bağlandılar.

Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğindeki ulusal güçlerin yanında yer alan Emin Sazak, Anadolu içlerine uzanan demiryolunun İtilaf güçlerinin eline geçmesini engellemek adına Yalınlı Köprüsü'nün tahrip edilmesinde etkili rol almıştı. Yalınlı Köprüsü'nün tahrip edilmesiyle bölge güvenliğinin sağlanmasında önemli bir adım atılmıştı. Emin Sazak bunun yanında iç isyanların bastırılmasında da etkili olmuştu. Adapazarı, Bolu Gerde isyanları sırasında isyancılar Mudurnu, Nallıhan ve Mihaliççik'a kadar ulaşmıştı. İsyancıların Mihaliççik'ta faaliyet göstermesi üzerine Emin Sazak, Saffet ve Derviş Beylerle birlikte Milli Müfreze'ye katılmıştı. Emin Sazak'ın içinde bulunduğu Milli Müfreze, Eskişehir'den Yüzbaşı Cemal'in ve Konya Kuvâ-yı Milliye'sinin yardımlarıyla yöredeki isyanı bastırmıştı. Emin Sazak'ın Millî Mücadele'de gösterdiği yararlılık sonucu kendisine yeşil-kırmızı kurdeleli İstiklâl Madalyası verilmiştir.

Emin Sazak'ın İstiklâl Madalyası'nın yeşil-kırmızı kurdeleli olması hem cephe'deki mücadeleye katılmasını hem de Millî Mücadele sırasında TBMM'de milletvekili olmasını simgelemektedir. İstanbul'un 16 Mart 1920 tarihinde İtilaf Devletleri tarafından resmen işgal edilip Osmanlı Mebusân Meclisi'nin dağıtılmasının ardından Mustafa Kemal Atatürk çeşitli bildirimler yayınladı. Mustafa Kemal Atatürk, 18 Mart 1920 tarihinde yayınladığı bildirimde, Ankara'da olağanüstü yetkilere sahip bir Meclisin açılması gerektiğini bildirmişti. Mustafa Kemal Atatürk'ün bu bildirisi üzerine, Eskişehir halkı hemen harekete geçerek seçimleri gerçekleştirmiş ve 23 Nisan 1920 tarihinde Ankara'da açılacak olan Büyük Millet Meclisi'ne temsilcilerini göndermişti. Birinci Dönem TBMM'de Eskişehir'i Emin Sazak, Eyüp Sabri Bey, Halil İbrahim Efendi, Hüseyin Sami Bey, Mehmet Niyazi Bey, Hacı Veli ve Abdullah Azmi Beyler temsil etmişti. Osmanlı Mebusân Meclis'i üyesi olan Hacı Veli ve Abdullah Azmi Beyler, İstanbul'un işgalinin ardından Ankara'ya ulaşmışlardı.

Emin Sazak, 1923-1927 yılları arasında faaliyet gösteren İkinci Dönem TBMM seçimlerine bağımsız aday olarak katılmıştı. Mustafa Kemal Atatürk tarafından Müdafaa-yı Hukuk grubu içinden aday gösterilmeyen Emin Sazak, bu durumu Ali Fuat Cebesoy ile Albay Arif Bey'in Eskişehir'den aday gösterilmelerine karşı çıkmasına bağlamıştı. Mustafa Kemal Atatürk'ün aday göstermemesine rağmen Emin Sazak, bağımsız aday olarak seçimi kazanmış ve TBMM'de Eskişehir milletvekili olarak yerini almıştı. 1925 yılında Cumhuriyet Halk Partisi'ne katılan Emin Sazak, 1950 yılına kadar TBMM'de görev aldı. Yedinci Döneme kadar Cumhuriyet Halk Partisi sıralarında bulunan Sazak, Sekizinci Dönem TBMM'de Demokrat Parti milletvekili olarak seçildi.

TBMM'nin 1943-1946 yılları arasında faaliyet gösteren Yedinci Dönemi, II. Dünya Savaşı'nın en kanlı günlerine ve diplomatik mücadelelerine tanıklık etmiş, aynı zamanda yeni dünya düzeninin kuruluşuna giden süreçte görev yapmıştı. Savaş sonrası Türkiye, yeni dünya düzeninde yerini demokrasi cephesinde konumlandırmıştı. Demokrasinin Türkiye'de yerleşmesine etki eden bazı gelişmeler de 1945 yılında yaşanmıştı. Bunlardan biri Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu'ydu. Devlete ait hazine arazileri ile birlikte geniş toprak sahiplerinin belirli miktarda arazilerini kamulaştırarak topraksız köylülere dağıtmayı öngören bu kanuna, Emin Sazak'ın da içinde olduğu bir kısım milletvekili karşı çıkmıştı. Sazak, bu kanunun yararlı olacağına inanmadığını aksine ihtiyaç sahiplerine toprak dağıtılmasına taraftar olduğunu söylemişti. Emin Sazak'ın aleyhte oy kullandığı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu, Mecliste kabul edilmiş ancak uygulamada atıl kalmıştı. Diğer yandan 1945 Yılı Bütçe Kanun Tasarısı görüşmeleri sırasında muhalifler seslerini bir kez daha yükseltmişlerdi. Savaş sonrası ortaya çıkan değişim rüzgârı ile Cumhuriyet Halk Partisi'nin muhalif milletvekilleri partilerinin izlediği politikaya karşı eleştirilerini ortaya koymuşlar ve harekete geçmişlerdi. Bu süreçte Türk siyasi hayatında yeni bir dönemi başlatacak olan Dörtlülük Takrir; Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve Refik Koraltan tarafından Cumhuriyet Halk Partisi Meclis Grup Başkanlığına verilmişti. Dörtlülük Takrir kabul edilmemiş ancak Demokrat Parti'nin kuruluşuna giden süreci başlatmıştı.

Demokrat Parti, Dörtlülük Takriri veren isimler tarafından 7 Ocak 1946 tarihinde kurulmuştur. Emin Sazak da Demokrat Parti'ye katılan ilk isimlerden biri olmuştu. Anılarında 5 Mart 1946 tarihinde Cumhuriyet Halk Partisi'nden istifa ettiğini not eden Emin Sazak 10 Mart 1946 tarihinde Demokrat Parti'ye katılmıştı. Emin Sazak, aynı gün Vatan gazetesine verdiği demeçte; *"CHP'nin Müdafaa-i Hukuktan başlayan mebusuyum. Harekâtı Milliye emirlerine itaat etmediği takdirde vatan haini sayılacağını padişaha bildirenler arasındayım...Son yıllarda alınan siyasi, içtimai, iktisadi karar ve tedbirlerin memleketin menfaatine uygun olmadığını görmekte müteessirdim. Bunları aklımın erdiği ve dilimin döndüğü kadar hem kürsüden hem de hususi olarak her zaman ve her yerde arz ve ifadeden geri durmadım. Fakat aynı yolda ısrardan başka bir netice hasıl olmadı. Bu suretle epey zamandır şahsan çok saydığım ve sevdiğim CHP arkadaşlarımdan fikren ayrılmış olmak elemi duymaktayım. Diğer taraftan memleketin umumi siyaset ve idaresinde emniyet, istikrar ve muvazenenin gereği kökleşmesi ve inkılabımızın baş eseri anayasamızın yurddaşa verdiği her türlü hak ve masuniyetlerin en geniş surette temini hususlarının birden fazla partilerin eşit haklarla millet sinesinde yer bulmasıyla mümkün olabileceğini hadiseler bir kez daha öğretmiş bulunuyor. Bunun artık zamanı geldiğine de şüphe yoktur. Bu sebeplerle kanaatlerime uygun olmayan bir yerde devam etmektense ömrümün geri kalanını program ve prensipleri kanaatime tamamen uygun olan Demokrat Partinin saflarında memleket hizmetinde daha yararlı olabileceğime inanarak HP'sinden ayrılmaktayım".* demişti.

Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrat Parti'nin kurulması üzerine erken seçime gitme kararı almıştı.1947 yılında yapılması gereken milletvekili genel seçimleri 21 Temmuz 1946 tarihinde gerçekleştirilecekti. Henüz örgütlenme çalışmalarını tamamlamamış olan Demokrat Parti de seçimlere katılma kararı almıştı. Emin Sazak, ilerlemiş yaşına

rağmen Demokrat Parti'nin seçim çalışmalarına destek vermişti. Sazak'ın seçim öncesi Eskişehir'i ziyareti halk tarafından ilgiyle karşılanmıştı. 21 Temmuz 1946 tarihinde yapılan seçim sonucunda iktidar yeniden Cumhuriyet Halk Partisi'nin olurken, henüz kuruluşunun birinci yılını doldurmayan Demokrat Parti de Mecliste 61 milletvekiliyle temsil edilmişti. Emin Sazak da Demokrat Parti listesinden Eskişehir milletvekili olarak TBMM'de yerini almıştı.

Demokrat Parti kuruluşundan itibaren muvazaa partisi olarak eleştirilmişti. Mevcut konjonktür gereği iktidar partisi ile dengeli bir politika izleyen Demokrat Parti'ye eleştiri okları kimi zaman parti mensupları tarafından da yöneltilmişti. Bu eleştirilerin parti içinde bir bloklaşmaya dönüşmesi ise kuruluş aşamasında olan Demokrat Parti'de parçalanmayı da beraberinde getirecekti. Emin Sazak'ın da parti içinde yönetime muhalif olanları desteklemesi Demokrat Parti ile olan bağlarının kopması ile sonuçlanacaktı. Yusuf Kemal Tengirşek, Ahmet Oğuz, Hazım Bozca, Suphi Batur ve Kenan Öner gibi isimler muhalif kanadın temsilcileriydi. Bu isimlerle birlikte Emin Sazak, Demokrat Parti'den ayrıldı.

Emin Sazak milletvekili olarak bulunduğu sekiz dönem boyunca, Meclis'in en faal üyeleri arasında yer almıştı. Hemen her konuda inandığı düşünceleri paylaşmaktan çekinmeyen Sazak, içinden geldiği halkın sorunlarını Meclis gündemine taşımıştı. Emin Sazak, sekiz dönem boyunca bütçe görüşmeleri sırasında söz alarak devletin parasının doğru noktalarda değerlendirilmesi gerektiğini belirtmişti. Çiftçi kimliği ile köy ve köylünün yaşadığı sorunlara yakından tanık olan Sazak, yapılması gerekenleri Meclis ile paylaşmıştı. Sağlık alanında ihtiyaç duyulan gereksinimleri kendi dünya görüşü ile ifade eden Sazak, halkın yararına uygulamaların bir an önce hayata geçirilmesi gerektiğinin altını çizmişti. Bunların yanında Emin Sazak'ın TBMM'de söz aldığı görüşmelerden bazıları şunlardı; Birinci Dönem TBMM'de Teşkilat-ı Esasiye Kanunu ile Tarik Bedeli Nakdiyesi Hakkındaki Kanun, İkinci Dönem TBMM'de Belediye Vergi ve Resimleri Hakkındaki Layihai Kanun ile Petrol İhisarı Hakkındaki Kanun, Üçüncü Dönem TBMM'de Vilayetin Umumi İdaresindeki Kanun ile Şose ve Köprüler Kanunu, Dördüncü Dönem TBMM'de Sanat ve Yatı Mekteplerinin İdaresi Hakkındaki Kanun ile Türkiye Sanayi Kredi Bankası Teşkilatı Hakkındaki Kanun, Beşinci Dönem TBMM'de Endüstriyel Mamulâtın Maliyet ve Satış Fiyatlarının Kontrolü Hakkındaki Kanun ile Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri Hakkındaki Kanun, Altıncı Dönem TBMM'de Köy Enstitüleri Kanunu ile Madenlerin Aranma ve İşletilmesi Hakkındaki Kanun, Yedinci Dönem TBMM'de Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu ile birlikte Köy Ebeleri ve Köy Sağlık Memurları Teşkilatı Yapılmasına ve Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekaleti Teşkilatı ve Memurini Hakkındaki Kanun ile Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetinin Teşkilatı Hakkındaki Kanun, Sekizinci Dönem TBMM'de Kimsesiz ve Terkedilmiş ve Anormal Çocukların Korunması Hakkındaki Kanun ile Bataklıkların Kurutulması ve Bundan Elde Edilecek Topraklar Hakkındaki Kanun.

Emin Sazak siyasetçi kimliğinin yanında hem bir çiftçi hem de bir iş insanıydı. Eğitim hayatının ardından babasının işlerini devralan Emin Sazak mültezimlik yapmıştı. I. Dünya Savaşı yıllarında buğday ticareti yapan Sazak yine aynı yıllarda orman müteahhitliği ile meşgul olmuştu. Millî Mücadele sırasında da orman müteahhitliğini sürdüren Emin Sazak, dönemin demiryolu ulaşımının yakıt kaynağı olan keresteleri Ankara Hükümeti'ne temin etmişti. Kendisine sağlanan vagonlarla tren yakıtlarını Ankara'ya ulaştıran Sazak hem TBMM başkanlığı hem de Mustafa Kemal Atatürk adına yakıt göndermişti.

Emin Sazak, Cumhuriyet döneminde Mihalıççık'ta bulunan geniş tarım arazilerini işlemeyi sürdürürken bir yandan da ticari faaliyetlerini genişletmişti. Emin Sazak, 1925 yılında Cumhuriyet İnşaat Anonim Şirketini kurmuştu. Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde gerçekleştirilen ülkenin kalkınmasına kurduğu şirketle katkıda bulunmuştu. Ülkenin dört bir yanına yapılan demiryollarının kimi köprüleri Sazak'ın şirketi tarafından yapılmıştı. Bunun yanında bankacılık

alanında da faaliyette bulunmuştu. Emin Sazak, 18 Eylül 1924 tarihinde kurulan Akhisar Tütüncüler Bankası'nın kurucuları arasında yer almıştı. Bankanın kuruluş amacı; tütün yetiştiricilerinin, bağ işi ile uğraşanların ve diğer çiftçilerin ihtiyaçlarını karşılamaktı. Emin Sazak'ın içinde bulunduğu bir diğer banka ortaklığı Eskişehir Bankası Türk Anonim Şirketi olmuştu. Eskişehir Bankası'nın kurucuları arasında Emin Sazak'ın yanı sıra Eskişehir Milletvekili Ali Ulvi Bayraktar, Konya Milletvekili Kazım Hüsnü, Kastamonu Milletvekili Ali Nazmi ile şehrin önde gelen isimleri olan Fabrikatör Yasinzade Mehmet Ali, Şekercizade Kâmil, Mihaliççıklı Fabrikatör Durmuş, Tüccar Çıkızade Hafız Osman ve Mihaliççıklı Saffet gibi isimler yer almıştı. Kuruluş amacı her türlü bankacılık faaliyetinin yanı sıra tarım, sanayi, bayındırlık ve madencilik alanında girişimleri desteklemek olarak belirtilmişti. 15 Eylül 1927 tarihinde gerçekleştirilen Eskişehir Bankası'nın açılışını Mustafa Kemal Atatürk gönderdiği telgrafla kutlamıştı. Atatürk gönderdiği telgrafta; *"Eskişehir Bankasının resmi küşadının icra edildiğine memnuniyetle muttali oldum. Bu vesileyle hakkımda izhâr buyurulan hissiyata teşekkür ve mesainizde muvaffakiyetler temenni ederim."* ifadelerine yer vermişti. Bankanın ilk idare meclisinde başkan seçilen Emin Sazak 1948 yılına kadar görevini sürdürmüştü.

Emin Sazak, II. Meşrutiyet'ten Millî Mücadeleye, Cumhuriyetin ilanından çok partili siyasi hayata geçinceye kadar ülkenin önemli dönemeçlerine tanıklık etmişti. Uzun yıllar TBMM'de Eskişehir'i temsil eden Sazak, hemen her konuda görüşlerini sakınmadan paylaşmıştı. Aynı zamanda çiftçi ve iş insanı olan Emin Sazak hem ülke ekonomisine hem de Eskişehir'deki önemli kuruluşlara katkı sağlamıştı. 1950 sonrası aktif siyasi yaşamı sona eren Emin Sazak, inzivaya geçilmişti. 1918 yılında Ayşe Sazak ile evlenen Emin Sazak'ın bu evliliğinden Yılmaz Sazak, Gün Sazak ve Güven Sazak dünyaya gelmişti. Emin Sazak, 21 Ocak 1960 tarihinde İstanbul'da hayatını kaybetmişti.

Burcu ÇALIKUŞU AYKANAT

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

ATASE Arşivi

BCA

BOA

Cumhurbaşkanlığı Arşivi

Sürelî Yayınlar

TBMM Zabıt Ceridesi

Akşam

Cumhuriyet

Hakimiyet-i Milliye

Ulus

Vatan

Araştırma Eserleri

ACAR, Şinasi, **Eskişehir**, Eskişehir Ticaret Odası Yayınları, Eskişehir, 2009.

ALBAYRAK, Mustafa, **Türk Siyasi Tarihinde Demokrat Parti**, Phoenix Yayınları, Ankara, 2004.

ALBEK, Suzan, **Dorylaion'dan Eskişehir'e**, Anadolu Üniversitesi Basımevi, Eskişehir, 1991.

BOZDAĞ, İsmet, **Demokrat Parti ve Ötekiler**, Kervan Yayıncılık, İstanbul 1975.

CEBESOY, Ali Fuat, **Millî Mücadele Hatıraları**, Temel Yayınları, İstanbul, 2000.

ÇELİK, Kemal, "Millî Mücadele'de İç İsyanlar, Vatana İhanet Kanunu ve İstiklal Mahkemeleri", **Atatürk Yolu Dergisi**, S 40, Ankara 2007, s.569-613.

DEMİREL, Tanel, **Türkiye'nin Uzun On Yılı**, İstanbul Üniversitesi Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2016.

EROĞUL, Cem, **Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi**, Yordam Kitap, İstanbul, 2013.

GÜNEŞ, İhsan- YAKUT, Kemal; **Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Eskişehir (1840-1923)**, Anadolu Üniversitesi Basımevi, Eskişehir, 2007.

GÜNEŞ, İhsan, **Atatürk Türkiye'sinde Milletvekili Genel Seçimleri (1919-1935)**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2017.

KOÇAK, Cemil, **İkinci Parti**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2010.

KOYLU, Zafer, **Esaretten Özgürlüğe 423 Gün İngiliz İşgalinde Eskişehir**, Eskişehir Ticaret Odası Yayınları, Eskişehir 2010.

SARIHAN, Zeki, **Kurtuluş Savaşı Günlüğü I**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1993.

SARIKOYUNCU, Ali-ÖNDER, Selahattin- ERŞAN, Mesut, **Millî Mücadele'de Eskişehir**, Osmangazi Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2002.

SAZAK, Emin, **Emin Bey'in Defteri**, Yay. Haz. Himmet Kayhan, Der. Hatice Güzel, Tolkun Yayınları, Ankara, 2007.

SAZAK, Emin, **Meclis Konuşmaları 1920-1950**, Yay. Haz. Himmet Kayhan, Der. Hatice Güzel, Tolkun Yayınları, Ankara, 2007.

TBMM Albümü 1. Cilt 1920-1950, TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2010.

TUNAYA, Tarık Zafer, **Türkiye'de Siyasi Partiler**, Arba Yayınları, İstanbul, 1952.

YAKUT, Kemal- HALICI, Şaduman, **Eskişehir Sancağı Genel Meclis Kararları**, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Eskişehir, 2009.

YAKUT, Kemal, **Modern Eskişehir'in Doğuşu**, Kebikeç Yayınları, Ankara, 2015.

29/03/2025 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/emin-sazak-1882-1960/?pdf=5515> adresinden erişilmiştir